

Ne všude na světě vypadá způsob pěstování plodin a chovu zvířete tak, jako u nás. Níže je popsáno několik vybraných typů zemědělské výroby. Každý z nich se liší od ostatních podle toho, za jakým účelem se provozuje, koho živí, co produkuje, jakým způsobem je organizován, nebo třeba, v jakých přírodních či společenských podmínkách se odehrává.

1. Některé z popsaných typů můžeme charakterizovat jako tržní (nebo také komerční) a jiné naopak samozásobitelské. Abychom těmto pojmům lépe rozuměli, vaším úkolem je doplnit do textu nabídnutá slova ve správném tvaru.

hospodářský, chemizace, oblečení, proces, přebytek, spotřebitel, rodina, rozvojový, tržní, zisk

Komerční zemědělství se praktikuje hlavně v rozvinutých zemích, zatímco samozásobitelské zemědělství v méně rozvinutých nebo _____ zemích. Komerční, nebo též _____, zemědělství se provozuje za účelem peněžního _____. Proto se produkty vyrábějí ve velkém množství za využití co nejefektivnějších _____ výroby. V komerčním zemědělství se běžně využívá mechanizace či _____. Díky tomu je malý počet farmářů schopen uživit velké množství _____. Samozásobitelské zemědělství je naproti tomu určeno k uspokojení potřeb zemědělce a jeho _____. Typická samozásobitelská farma pěstuje řadu plodin a chová více druhů _____ zvířat, které rodina potřebuje k tomu, aby pro sebe v průběhu roku zajistila potravu i _____. Pokud vznikne _____ produkce, znamená to, že rodina vyprodukuje více, než je schopna spotřebovat. Tento přebytek, který může rodina prodat nebo vyměnit, je vítaným přilepšením, nikoliv však hlavním cílem tohoto způsobu hospodaření.

2. Podle textu označte každý typ zemědělské výroby jako komerční (K) nebo samozásobitelský (S).

- **Nomádské pastevectví** - je geograficky charakteristické pro Střední Afriku a Střední východ. Jedná se o migrační chov koz a ovcí na velkém prostoru s minimálními zisky. Odehrává se na přirozených pastvinách polopustin a hor. Organizace výroby odpovídá kmenové a rodové organizaci společnosti. ☐
- **Plantážní zemědělství** - pěstování jedné plodiny na velkých pozemcích. Jedná se o vysoce intenzivní formu zemědělství. Jde o tradiční typ pro Latinskou Ameriku. Většinou se jedná o střední a velké podniky s dostatkem pracovních sil. Charakteristická je vysoká specializace na určitou plodinu, která přináší vysoké výnosy. ☐
- **Rančerství** - tento typ je typický v USA a Austrálii. Majitel stáda najímá zaměstnance na ochranu a pastvu dobytka. Typická je zde vysoká efektivita. K prodeji nabízí živočišné výrobky. Geograficky se odehrává spíše v sušších oblastech nevhodných pro rostlinnou výrobu. ☐
- **Smišená rostlinná a živočišná výroba velkostatků** - může se jednat o soukromé i akciové podniky, jejichž hlavní zisky pramení z prodeje živočišné produkce. Typické jsou velké výnosy podmíněné vysokou mechanizací a chemizací. Jedná se o smíšený typ, kde je přítomno jak pěstování krmiva, tak chov zvířat. ☐
- **Tradiční rotační zemědělství** - je typické pro Střední a Západní Afriku, severozápadní Asii, Amazonii a stepi Jižní Ameriky. Charakteristická je nízká produktivita i efekt. Rostlinná produkce je doplněna lovem a sběrem. Část úrody je postoupena na osivo, zbytek je spotřebován. ☐
- **Vysoce zprůmyslněné mlékárenství** - intenzivní chov zvířat na mléko. Podniky se specializují na produkty rychle podléhající zkáze. Jsou úzce vázané na blízkost velkých městských regionů. Pro tento typ zemědělství je charakteristická vysoká mechanizace a chemizace. Silná je zde i rostlinná výroba. ☐

3. Nyní se rozdělte do dvojic nebo malých skupin. V nich budete tvořit tematickou mapu, do které vyznačíte výše popsané typy zemědělství. Nejdříve pro každý z popsaných typů zemědělské výroby zvolte značku, a utvořte tak legendu, pro kterou jsou vpravo od popisků připravené rámečky. Značka by měla být jednoduchá pro zakreslení do mapy, ale i přívětivá pro uživatele mapy. To znamená, že by měla zřetelně charakterizovat daný typ výroby.
4. Zakreslete vytvořené značky do tematické mapy. Pro tento úkol můžete využít vhodné mapy v atlasu světa. Pro každý typ zemědělské výroby najdete alespoň dvě oblasti, kde daný typ výroby převažuje. Právě tam značku umístěte.
5. Nakonec vybavte mapu prvky, které by měla každá mapa obsahovat, minimálně však názvem mapy a kompletní legendou.

